

WILLIAMS, WILLIAM ('Gwilym Peris ', 1769 - 1847), bardd

Enw: William Williams
Ffugenw: Gwilym Peris
Dyddiad geni: 1769
Dyddiad marw: 1847
Rhyw: Gwryw
Galwedigaeth: bardd
Maes gweithgaredd: Barddoniaeth
Awdur: Griffith Thomas Roberts

Ganwyd yn Nhy'n-r-aelgerth; Llanberis. Aeth i fyw i'r Waun Fawr wedi treulio ei ieuentid yn crwydro llethrau'r Eryri. Yn y Waun Fawr yr oedd ar hen galangaeaf (12 Tachwedd) 1802, a chyfeiria '[Dafydd Ddu Eryri](#)' ato fel un o'r rhai a ganodd awdl ar 'Dedwyddwch' ar gyfer cyfarfod y beirdd a gynhaliwyd yn Llanddeiniolen y pryd hwnnw. Disgrifir ef fel 'g r priod, cloddiwr llechi, genedig ymhlwyf Llanberis eithr yn byw yn awr yn y Waun Fawr.' Canodd awdl ar y testun 'Rhagluniaeth' a osodwyd i feirdd Arfon ar gyfer cyfarfyddiad y beirdd yn y Bontnewydd, Llanwnda, yn 1803 gan [Humphrey Thomas](#), brawd '[Dafydd Ddu Eryri](#).' Yn 1804 anfonodd awdl ar 'Ynys Prydain' i eisteddfod y Gwyneddigion, ond '[Dewi Wyn o Eifion](#)' a enillodd y bathodyn y pryd hwnnw. Yn 1813 cyhoeddodd 'Gwilym Peris' ei waith barddonol o dan y teitl *Awengerdd Peris*, a cheir yr awdlau a enwyd i gyd ynddo. Symudodd i fyw i Landygai yn ddiweddarach, ac yr oedd mewn cyfathrach agos yno â '[Gutyn Peris](#).' Ceir cywydd i annerch 'Gwilym' o waith '[Gutyn](#)' yn yr *Awengerdd* a chywydd ateb 'Gwilym' i'r cywydd hwnnw yw'r peth mwyaf diddorol a ysgrifennodd. Ynddo disgrifir ardal Llanberis a'r Cwmglas Mawr, cartref [Abraham Williams](#), ei athro cyntaf ef a '[Gutyn](#),' ac yna disgrifir '[Dafydd Ddu](#),' eu hail-athro, a daw cyfeiriad at [John Morgan](#), y curad yn y lle yn gweini llan.' Bu 'Gwilym Peris' farw yn 1847 a chladdwyd ym mynwent Llanllechid.

Awdur

Griffith Thomas Roberts

Ffynonellau

Additional Manuscript in the British Museum 15027 (75)

Hynafiaethau a Thraddodiadau Plwyf Llanberis a'r Amgylchoedd (1892), 93-5

Llyfr Hanes Llenyddiaeth ac Enwogion Llanllechid a Llandegai (1921), 103

Awen-gerdd Peris, neu, Gasgliad o ganiadau sef awdlau, cywyddau, englynion, carolau a cherddi, etc. (Trefriw 1813, 1843), 1813 (ail arg., 1843)

Dolenni Ychwanegol

VIAF: [44075128](#)

Wikidata: [Q28361723](#)

Dyddiad cyhoeddi: 1953

Hawlfraint Erthygl: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/>

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n [tudalen codi arian](#) am ragor o wybodaeth.

